

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Štěpánka Ochránová

Název práce: Čína v Arktidě: Hodnocení postojů arktických států k rostoucí čínské přítomnosti

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jan Hornát

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se zaměřuje na velmi aktuální otázku, a to rostoucí geopolitický zájem České lidové republiky (ČLR) o oblast Arktidy. Studentka se jen z části věnuje příčinám rostoucí čínské přítomnosti v oblasti – jejím hlavním cílem je zkoumat pozice a reakce ostatní arktických států (Ruska, Kanady, Spojených států amerických, Finska, Švédska, Norska, Dánska/Grónska a Islandu) směrem k ČLR. Bc. práce je pojata jako komparativní studie a dle slov autorky je hlavním cílem „definování a srovnání postojů jednotlivých arktických zemí, zastoupených v tzv. Arktické radě (*Arctic Council*) vůči čínské přítomnosti v arktickém regionu“ (str. 14). Postoje států porovnává ve čtyřech oblastech – (1) „analyzuje vyjádření představitelů či institucí daných zemí a jejich oficiální dokumenty týkající se problematiky“; (2) monitoruje „účast státních představitelů na čínských summitech věnujících se oblasti Arktidy; (3) mapuje „spolupráci na arktických projektech“; a (4) uvádí „společný obchod jako faktor pro či proti čínské přítomnosti v arktické oblasti“ (str. 15). Dle těchto oblastí je strukturována i celá práce, přičemž poslední kapitola shrnuje pozice států a kategorizuje je.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Výzkumný záměr práce je relevantní a aktuální, ale příliš ambiciózní z hlediska omezeného prostoru, který studentka měla v rámci bakalářské práce. Pojmout pozice/reakce tolika států vůči ČLR v jedné Bc. práci je možné jen pokud se autor dopustí řady zjednodušení a bude se analyticky pohybovat pouze po povrchu dané problematiky – což je bohužel případ předložené práce.

Práce sice má metodologický základ (komparativní případová studie), ale např. „kritéria“ komparace jsou nedostatečně vysvětlené/opodstatněné. Pokud by se studentka bývala zaměřila pouze na komparaci diskurzu, měla by mnohem více prostoru pro hlubší analýzu – zahrnutí dalších oblastí, jako je vzájemný obchod či projekty v oblasti Arktidy, nedává příliš smysl a celou analýzu jen komplikuje. Čtenář se ve své podstatě nedozví, jakou roli hrají silné/slabé obchodní vztahy jednotlivých států s ČLR v souvislosti s jejich postoji, byť je právě tato oblast jedním z kritérií komparace.

Výsledná „kategorizace“ států dle jejich postojů také stojí poněkud „na vodě“ – studentka sice v úvodu práce prezentuje svou hypotézu: „*Hypotézou této práce je, že mezi státy s pozitivním přístupem k čínské přítomnosti v Arktidě se bude řadit pouze Rusko, jakožto současný partner Číny v řadě oblastí. Negativní přístup naopak hypotéza očekává od států Severní Ameriky, tedy Kanady a Spojených států amerických, u kterých je možné předpokládat zvýšené obavy o svou národní suverenitu a bezpečnost. Za neutrální státy tato práce předpokládá zbývající (evropské) arktické státy*“ (str. 14), ta je však vesměs intuitivní/spekulativní a není zakotvená v existující literatuře (což by ji lépe ospravedlnilo). Na práci však oceňuji práci s primárními zdroji a obecně s relativně širokou/reprezentativní základnou sekundární literatury.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Z formálního hlediska splňuje práce požadavky Bc. práce. Citační norma je napříč prací vesměs sjednocená. V práci se objevuje pár překlepů (např. str. 14: „Hlavním **cíle** této bakalářské práce je definování...“).

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Výsledek kontroly neodhalil významnou shodu s jinými pracemi.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jako silnou stránku práce vnímám rozsáhlou práci se sekundárním i primárními zdroji. Text tak obsahuje řadu zajímavých postřehů vycházejících z primárních pramenů a tím přispívá k rozšíření současné debaty o přítomnosti ČLR v oblasti Arktidy.

Za slabou stránku práce považuji její celkovou strukturu a argumentační rámec. Problémy se strukturou jednoznačně vychází z již zmíněné ambice pokrýt příliš mnoho aktérů a z nejasné logiky zařazení „komparativních kritérií“. Pro účely práce by bohatě stačilo zahrnout severoamerické státy (USA a Kanadu) a zkoumat diskurz jejich politických elit týkající se rostoucího zájmu ČLR v oblasti Arktidy. Jakákoliv další kritéria jsou mimo možnosti rozsahu Bc. práce. Text tak sklouzává k povrchové analýze a zjednodušujícím závěrům (zejména v kapitole č. 4 Diskuze), což ubírá na její kvalitě. Navzdory mé kritice se však stále jedná o práci, která má relevantní a důležitý záměr, jehož provedení však nebylo úplně ideální.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

1. Proč je důležité znát/mapovat postoje arktických států k rostoucímu zájmu ČLR o oblast Arktidy?
2. Jak vnímáte budoucnost Arktické rady, která je v důsledku ruské agrese na Ukrajině takřka nefunkční? Jaká může být role ČLR v obnově regionálního multilateralismu?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A-F):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení C.

Datum: 30. 5. 2024

Podpis: Jan Hornát